

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. birželio 1 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas) ir Gedimino Sagačio (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacinę rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjos J. Š.-L. G. kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. rugpjūčio 12 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos J. Š.-L. G. prašymą pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės Liuksemburgo apygardos teismo 2017 m. gruodžio 21 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 500/2017, suinteresuotas asmuo J. L. G.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių užsienio teisme patvirtintų taikos sutarčių pripažinimą ir leidimą vykdyti Lietuvos Respublikoje, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėja J. Š.-L.G. padavė Lietuvos apeliaciniui teismui prašymą pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės Liuksemburgo apygardos teismo (toliau – Liuksemburgo teismas) 2017 m. gruodžio 21 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 500/2017.
3. Pareiškėja nurodė, kad 2005 m. gruodžio 31 d. sudarė santuoką su suinteresuotu asmeniu J. L.G. Santuokos metu jie, be kita ko, įsigijo bendrosios jungtinės nuosavybės teise žemės sklypą, esantį *duomenys neskelbtini*. Liuksemburgo teismo 2015 m. gegužės 21 d. nutartimi jų santuoka buvo nutraukta, nurodant jiems pasidalyti turta. Pareiškėja kreipėsi į Liuksemburgo teismą dėl turto padalijimo. Liuksemburgo teismas 2017 m. gruodžio 21 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 500/2017 patvirtino buvusių sutuoktinių 2016 m. gegužės 31 d. sudarytą susitarimą dėl turto padalijimo, pagal kurį pareiškėjai, be kito turto, atiteko žemės sklypas, esantis Lietuvoje, *duomenys neskelbtini*, o pareiškėja įsipareigojo sumokėti suinteresuotam asmeniui 80 000 Eur kompensaciją. Liuksemburgo teismo nutartis nebuvo apskusta ir yra įsiteisėjusi, pareiškėja įvykdė Liuksemburgo teismo nutartį sumokėdama suinteresuotam asmeniui kompensaciją. Ji kreipėsi į VĮ Registrų centrą su prašymu pakeisti nekilnojamojo turto registro duomenis, susijusius su daiktinėmis teisėmis į žemės sklypą pagal Liuksemburgo teismo nutartį. VĮ Registrų centras prašymo netenkino, nurodydamas, kad pareiškėja turi pateikti Lietuvos apeliacinio teismo nutartį dėl Liuksemburgo teismo nutarties pripažinimo.

II. Lietuvos apeliacinio teismo nutarties esmė

4. Lietuvos apeliacinis teismas 2021 m. rugpjūčio 12 d. nutartimi pareiškėjos prašymo netenkino.
5. Teismas nustatė, kad Europos Sąjungos teismo procesinio sprendimo dėl turto padalijimo pripažinimui ir leidimui vykdyti kitoje valstybėje narėje (Lietuvoje) nėra taikytinas koks nors tarptautinės teisės aktas, t. y. reglamentas ir (ar) konvencija, ir (ar) tarptautinis teisės aktas (pvz., dvišalė sutartis), kurio dalyvės būtų Lietuvos Respublika ir Liuksemburgo Didžioji Hercogystė. Teismas konstatavo, kad nagrinėjamu atveju tokio pobūdžio procesinių sprendimų pripažinimo ir leidimo vykdyti procedūroms taikytinos atitinkamos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) normos.
6. Teismas nurodė, kad, pagal [CPK 810 straipsnio](#) 1 dalies 2 punktą, užsienio teismų sprendimus atsisakoma pripažinti, jeigu pagal Lietuvos Respublikos teisę ar tarptautinės sutarties nuostatas byla priskirtina išimtinai Lietuvos Respublikos ar trečiosios valstybės teismų kompetencijai. Teismas rėmėsi kasacinio teismo išaiškinimais, kad, pagal [CPK 786](#) straipsnį, Lietuvos Respublikos teismai turi išimtinę jurisdikciją nagrinėti bylas dėl daiktinių teisių santykių, susijusių su Lietuvoje esančiu nekilnojamojo turto, šio nuostata reiškia, kad tokios bylos neteislingos kitų valstybių teismams, užsienio teismui priėmus sprendimą dėl Lietuvos Respublikoje esančio nekilnojamojo turto, tokį sprendimą būtų atsisakyta pripažinti [CPK 810](#) straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 22 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-73-378/2018](#) 37 punktą).
7. Teismas nustatė, kad Liuksemburgo teismo nutartimi, kurią pareiškėja prašo pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje, patvirtintas buvusių sutuoktinių sudarytas susitarimas, pagal kurio sąlygas, be kita ko, nuosavybės teise į žemės sklypą, esantį *duomenys neskelbtini*, nuo 2016 m. gegužės 31 d. pereina pareiškėjai. Teismas konstatavo, kad užsienio teismo sprendimu buvo išspręstas ir nekilnojamojo turto, esančio Lietuvos Respublikoje, padalijimo klausimas, todėl toks sprendimas negali būti pripažintas ir leidžiamas vykdyti Lietuvos Respublikoje dėl pažeistų išimtinio teisingumo taisyklių ([CPK 786](#) straipsnis, 810 straipsnio 1 dalies 2 punktas).

III. Kasacinio skundo teisiniai argumentai

8. Kasaciniu skundu pareiškėja prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo nutartį ir priimti naują sprendimą – pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Liuksemburgo teismo nutartį. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

8.1. Lietuvos apeliacinis teismas netinkamai aiškino ir taikė proceso teisės normas, reglamentuojančias užsienio teismų sprendimų

pripažinimo sąlygas. Teismas neatsižvelgė į bendruosius teisės principus, pareigą ginti asmenų teises (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsnis, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 1.5 straipsnio 4 dalis, [CPK 3 straipsnio](#) 1 dalis).

8.2. Pareiškėjos įsitikinimu, teismas nepagrįstai netaikė [CPK 810 straipsnio](#) 1 dalies 6 punkte nustatytos išimties pripažįstant užsienio teismų sprendimus. [CPK 810 straipsnio](#) 1 dalies 6 punkte nustatyta, kad, nesant tarptautinės sutarties, užsienio teismų sprendimus atsisakoma pripažinti, jeigu užsienio valstybės teismas priimdamas sprendimą išsprendė klausimus dėl Lietuvos Respublikos piliečio veiksnio ar teisumo, atstovavimo pagal įstatymą, šeiminių turtinių ar paveldėjimo teisių santykių ir tai prieštarauja Lietuvos Respublikos tarptautinei privatinei teisei, išskyrus atvejus, kai Lietuvos teismai byloje būtų priėmę tokių patį sprendimą. Liuksemburgo teismas, nutartimi patvirtindamas buvusių sutuoktinių susitarimą dėl turto padalijimo, išsprendė klausimus dėl šeiminių turtinių santykių, o Lietuvos teismai byloje būtų priėmę tokių patį sprendimą. Nepaisant to, kad buvę sutuoktiniai bendru susitarimu faktiškai pasidalijo nekilnojamąjį turtą, susitarimas patvirtintas Liuksemburgo teismo nutartimi ir pareiškėja įvykdė susitarimą, sumokėdama buvusiam sutuoktiniui 80 000 Eur kompensaciją, dėl formalaus Lietuvos apeliacinio teismo požiūrio ji faktiškai neteko galimybės įgyvendinti savo, kaip savininkės, teisių, registruoti nekilnojamąjį turtą viešame registre. Palikus galioti skundžiamą nutartį, ji būtų priversta, nesant jokio ginčo tarp buvusių sutuoktinių, dar kartą kreiptis į Lietuvos teismą dėl jau padalyto nekilnojamojo turto padalijimo.

8.3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika aiškinant ir taikant [CPK 810 straipsnio](#) 1 dalies 2 punkto nuostatą dėl išimtinio teisingumo pagal [CPK 784–789](#) straipsnius yra nevienoda – vienais atvejais ši nuostata taikoma itin formaliai (išimtinio teisingumo atveju) arba itin atsižvelgiant į susiklosčiusias aplinkybes (bylose dėl šeimos, tėvų ir vaikų teisių santykių). Pareiškėjos nuomone, kasacinio teismo praktikoje nėra suformuluotų aiškių išimtinio teisingumo taisyklės taikymo principų, nagrinėjant šeimos ginčus.

9. Suinteresuotas asmuo J. L. G. atsiliepimo į pareiškėjos kasacinį skundą nepateikė.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl užsienio teisme patvirtintos taikos sutarties, kuria įtvirtintas susitarimas dėl santuokoje įgyto turto ir prievolių padalijimo tarp buvusių sutuoktinių, pripažinimui ir leidimui vykdyti taikytinų teisės aktų

10. Nagrinėjamoje byloje sprendžiama dėl Europos Sąjungos valstybės narės – Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės – teisme patvirtintos taikos sutarties dėl santuokoje įgyto turto ir prievolių padalijimo tarp buvusių sutuoktinių pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje.
11. Santuokoje įgyto turto padalijimo klausimai nepatenka į 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas Nr. 1215/2012) (1 straipsnio 2 dalies a punktas) taikymo sritį, taip pat nepatenka į 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinimo Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000, (1 straipsnio 3 dalis ir 8 konstatuojamoji dalis) bei 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (1 straipsnio 1 dalis) taikymo sritį.
12. Lietuvos Respublika nedalyvauja 2016 m. birželio 24 d. Tarybos reglamente (ES) 2016/1103, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje, taip pat Lietuva ir Liuksemburgas nėra sudariusios tarptautinių sutarčių analizuojamam klausimui.
13. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, nagrinėjamoje byloje yra aktualios Lietuvos Respublikos nacionalinės tarptautinio civilinio proceso teisės normos, išdėstytos [CPK](#) VII dalyje.

Dėl užsienio valstybės teisme patvirtintų taikos sutarčių pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje tvarkos ir nepripažinimo pagrindų

14. [CPK](#) VII dalies LX skyriaus ketvirtasis ir penktasis skirsniai reglamentuoja užsienio teismų (arbitražų) sprendimų, o šeštasis skirsnis – užsienio teismo patvirtintų taikos sutarčių pripažinimo ir leidimo vykdyti tvarką.
15. [CPK 816 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtinta, jog užsienio valstybės teisme patvirtinta taikos sutartis gali būti pripažinta ir vykdoma Lietuvos Respublikoje, jeigu ji galėtų būti vykdoma toje valstybėje, kurioje buvo sudaryta, ir jeigu ji neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai viešajai tvarkai. Pagal [CPK 816](#) straipsnio 2 dalį, užsienio valstybės teisme patvirtintos taikos sutarties pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje tvarką reglamentuoja šio kodekso VII dalies LX skyriaus ketvirtasis ir penktasis skirsniai.
16. Taigi, [CPK 816 straipsnio](#) 2 dalis, kiek tai susiję su užsienio teisme patvirtintų taikos sutarčių pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje tvarka, nukreipia į [CPK](#) VII dalies LX skyriaus ketvirtąjį ir penktąjį skirsnių normas. Tai reiškia, kad užsienio valstybės teisme patvirtintos taikos sutartys pripažįstamos ir jas leidžiama vykdyti pagal tokias pačias procedūras (tvarką), kokios yra taikomos užsienio teismų (arbitražų) sprendimų pripažinimui ir leidimui vykdyti. Pažymėtina, kad tarp [CPK](#) VII dalies LX skyriaus ketvirtąjį ir penktąjį skirsnių normų yra ir [CPK 810](#) straipsnis, nustatantis atsisakymo pripažinti užsienio teismų (arbitražų) sprendimus *pagrindus (sąlygas)*, bei [CPK 813 straipsnis](#), kurio 1 dalyje nustatyti leidimo vykdyti užsienio teismų (arbitražų) sprendimus *pagrindais (sąlygos)*. Kartu pažymėtina, kad užsienio valstybės teisme patvirtintų taikos sutarčių pripažinimo ir leidimo vykdyti *pagrindais (sąlygos)* tiesiogiai įtvirtinti ir paties [CPK 816](#) straipsnio 1 dalyje (taikos sutartį turi būti galima vykdyti jos kilmės valstybėje ir ji neturi prieštarauti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai viešajai tvarkai).
17. Aiškinant įstatymą sistemaiškai matyti, kad kai kurie iš [CPK 810](#) straipsnyje, 813 straipsnio 1 dalyje ir 816 straipsnio 1 dalyje nustatytų užsienio teismų (arbitražų) sprendimų ir užsienio teisme patvirtintų taikos sutarčių pripažinimo ir leidimo vykdyti pagrindų (sąlygų) sutampa: prieštaravimas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai viešajai tvarkai yra pagrindas atsisakyti pripažinti tiek užsienio teismų (arbitražų) sprendimus, tiek užsienio teisme patvirtintas taikos sutartis; galimybė vykdyti kilmės valstybėje yra tiek užsienio teismų (arbitražų) sprendimų, tiek užsienio teisme patvirtintų taikos sutarčių leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje būtina sąlyga. Tačiau [CPK 810](#) straipsnyje įtvirtintas atsisakymo pripažinti užsienio teismų (arbitražų) sprendimus pagrindų (sąlygų) sąrašas yra platesnis.
18. Kasacinis teismas pažymi, kad toks teisinio reglamentavimo modelis, kiek tai susiję su teismo sprendimų ir teismo patvirtintų taikos sutarčių

pripažinimui ir leidimui vykdyti taikytino teisinio režimo diferencijavimu, nėra būdingas tik [CPK](#). Pavyzdžiui, kalbant apie taikos sutartis, Reglamento Nr. 1215/2012 58 ir 59 straipsniai taip pat reikalauja tik kitos valstybės narės teisme patvirtintos taikos sutarties vykdytinumo jos kilmės valstybėje ir leidžia tokios taikos sutarties nevykdyti „tik tokiu atveju, jeigu jo vykdymas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, į kurią kreipiamasi, viešajai tvarkai (*ordre public*)“. Tuo tarpu teismo sprendimams taikytinas gerokai platesnis atsisakymo pripažinti pagrindų sąrašas yra įtvirtintas aptariamo reglamento 45 straipsnyje.

19. Nagrinėjamos bylos kontekste, teisėjų kolegijos vertinimu, tuo atveju, jei įstatymų leidėjas būtų siekęs nustatyti vienodus užsienio teismų (arbitražų) sprendimų ir užsienio teisme patvirtintų taikos sutarčių nepripažinimo pagrindus (sąlygas), [CPK 816 straipsnio](#) 2 dalyje būtų apsiribota nuoroda į [CPK](#) VII dalies LX skyriaus ketvirtąjį ir penktąjį skirsnių normas. Tuo tarpu įstatymų leidėjui [CPK 816 straipsnio](#) 1 dalyje tiesiogiai įtvirtinus savarankiškus užsienio teisme patvirtintų taikos sutarčių pripažinimo ir leidimo vykdyti pagrindus (sąlygas), tarp kurių nėra nurodytas išimtinės jurisdikcijos pažeidimas, sprendžiant dėl užsienio teisme patvirtintų taikos sutarčių (ne)pripažinimo, pastaroji teisės norma laikytina specialiaja [CPK 810 straipsnio](#) atžvilgiu.
20. Teismas atkreipia dėmesį ir į aplinkybę, jog [CPK](#) įtvirtinta atveju, kai išimtinės jurisdikcijos pažeidimas nevertinamas kaip absoliutus pagrindas atsisakyti pripažinti ir leisti vykdyti užsienio teismo sprendimą. Pavyzdžiui, [CPK](#) 789 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad išimtinai tik Lietuvos Respublikos teismai gali nagrinėti bylas dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksnio tam tikroje srityje ar ribotai veiksnio tam tikroje srityje, jeigu šis asmuo yra Lietuvos Respublikos pilietis arba asmuo be pilietybės, bet jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje. Tuo tarpu remiantis [CPK 810 straipsnio](#) 1 dalies 6 punktu, nesant tarptautinės sutarties, užsienio teismų sprendimus atsisakoma pripažinti, jeigu užsienio valstybės teismas priimdamas sprendimą išsprendė klausimus dėl Lietuvos Respublikos piliečio veiksnio ar teismo, atstovavimo pagal įstatymą, šeiminių turtinių ar paveldėjimo teisinių santykių ir tai prieštarauja Lietuvos Respublikos tarptautinei privatinei teisei, išskyrus atvejus, kai Lietuvos teismai byloje būtų priėmę tokį patį sprendimą. Taigi Lietuvos piliečio veiksnio ribojimo klausimo tiek priskyrimas išimtinės jurisdikcijos sričiai, tiek nurodymas [CPK 810 straipsnio](#) 1 dalies 6 punkte rodo įstatymo leidėjo apsisprendimą tam tikrais atvejais nesuteikti absoliučios reikšmės išimtinės jurisdikcijos pažeidimui.
21. Teisėjų kolegija pažymi, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 22 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-73-378/2018](#) 37 punkte pateiktas [CPK 810 straipsnio](#) aiškinimas šiai bylai neaktualus, nes minėtoje byloje nebuvo sprendžiamas užsienio teisme patvirtintos taikos sutarties pripažinimo ir leidimo vykdyti klausimas.
22. Minėta, kad [CPK 816 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintos dvi užsienio teisme patvirtintų taikos sutarčių pripažinimo ir vykdymo Lietuvoje sąlygos:
  - 22.1. Taikos sutartį turi būti galima vykdyti toje valstybėje, kurioje ji buvo sudaryta. Šis galėjimo vykdyti kriterijus turi būti aiškinamas teisine, bet ne faktine prasme – tam, kad ši sąlyga būtų tenkinama, kreipimosi į Lietuvos Respublikos teismą dėl taikos sutarties pripažinimo ir leidimo vykdyti metu turi egzistuoti taikos sutarties teisinis vykdytinumas jos kilmės valstybėje. Faktinės galimybės vykdyti taikos sutartį egzistavimas ar neegzistavimas kilmės valstybėje (pvz., skolininko finansinių išteklių vykdyti taikos sutartį turėjimas) yra teisiskai nereikšmingi. Pareiga įrodyti taikos sutarties vykdytinumą kilmės valstybėje tenka pareiškėjui (*mutatis mutandis* (su būtinais (atitinkamais) pakeitimais) [CPK](#) 811 straipsnio 2 dalis).
  - 22.2. Taikos sutartis neturi prieštarauti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai viešajai tvarkai. Kasacinio teismo praktikoje dėl viešosios tvarkos sampratos yra išaiškinta, kad įstatyme neatskleistas formuluotės „viešoji tvarka“ turinys. Jis yra įvairialypis ir sietinas ne tik su atliekamais veiksmais, bet ir su tikslais bei veiksmų pasekmėmis. Viešoji tvarka apima pagrindinius principus, kuriais grindžiama valstybės teisinė sistema, o principai įtvirtinti Konstitucijoje ir kituose teisės aktuose (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 14 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-51-695/2017 69 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). [CK](#) 1.5 straipsnyje įtvirtinti bendrieji teisės principai – teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principai. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad civilinių teisinių santykių subjektai, įgyvendindami savo teises bei atlikdami pareigas, privalo veikti pagal teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimus. Viešojo tvarka apima šiuos bendruosius teisės principus. Kaip jau minėta (žr. aukščiau cituojamos nutarties 59 punktą), kasacinio teismo praktikoje konstatuota, jog teisingumo principas reikalauja, kad asmenys, įgyvendindami savo teises, nepažeistų kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų; laikantis šio principo, tuo atveju, kai šalių sudaryta taikos sutartimi pažeidžiamas kito asmens teisės, tokių teisių gynimas yra viešasis interesas. Atitinkamai tokia taikos sutartis gali būti vertinama ir kaip neatitinkanti viešosios tvarkos (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 4 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-246-701/2019](#) 71 punktą).
23. Nagrinėjamu atveju iš Liuksemburgo apygardos teismo kanclerio 2021 m. birželio 30 d. pažymos matyti, kad Liuksemburgo teismo 2017 m. gruodžio 21 d. nutartis, kuria patvirtinta pareiškėjos ir suinteresuoto asmens taikos sutartis, kilmės valstybėje nebuvo apskūsta ir yra įsiteisėjusi. Taigi pirmoji iš [CPK 816 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytų sąlygų – taikos sutartis galėtų būti vykdoma toje valstybėje, kurioje buvo sudaryta, – yra tenkinama.
24. Vertinant antrąją sąlygą – ar Liuksemburgo teismo nutartimi patvirtinta taikos sutartis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai viešajai tvarkai (dėl šios sąlygos skundžiamoje nutartyje nepasisakyta), svarbus pačios sutarties turinys.
25. Taikos sutartimi padalintas buvusių sutuoktinių turtas (bendrajai sutuoktinių nuosavybe buvęs butas, garažas ir rūšys, esantys Liuksemburge, ir žemės sklypas, esantis Lietuvoje, perėjo pareiškėjos nuosavybėn), taip pat išspręstas bendrų sutuoktinių prievolių klausimas (pareiškėja perėmė paskolą ir visas kitas skolas, susijusias su nurodytais nekilnojamojo turto objektais), o mažesnę turto dalį gavusiai šaliai (suinteresuotam asmeniui) teko 80 000 Eur kompensacija.
26. Nuosavybės teisė, kaip viena iš daiktinių teisių, yra pripažįstama ir reglamentuota Lietuvos Respublikos įstatymais. Taikos sutartyje pasirinktas turto padalijimo būdas iš esmės atitinka Lietuvos Respublikos teisinį reguliavimą, taigi, galėtų būti nustatytas ir Lietuvos teisme. Šia apimtimi nėra pagrindo abejoti taikos sutarties suderinamumu su Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinta viešąja tvarka.
27. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad taikos sutartimi, be kita ko, išspręstas bendrų sutuoktinių prievolių klausimas: pareiškėja perėmė paskolą ir visas kitas skolas, susijusias su nurodytais nekilnojamojo turto objektais. [CK 3.53 straipsnio](#) 4 dalyje nustatyta, kad jeigu sutartis dėl santuokos nutraukimo padarinių prieštarauja viešajai tvarkai ar iš esmės pažeidžia sutuoktinių nepilnamečių vaikų ar vieno sutuoktinio teises ir teisėtus interesus, teismas sutarties netvirtina. Teismas, gavęs sutuoktinių prašymą patvirtinti sutartį dėl santuokos nutraukimo padarinių, kuria siekiama pakeisti prievolės pobūdį, turi pareigą išsiaiškinti ne tik tai, ar yra įvykdytos [CK](#) 3.126 straipsnio 2 dalies sąlygos, bet ir privalo nustatyti, ar yra kreditoriaus sutikimas atlikti tokį pakeitimą. Nesant aiškiai išreikšto kreditoriaus sutikimo pakeisti šalių sutarties sąlygas, yra pagrindas pripažinti, kad sutartis pažeidžia kreditoriaus interesus ir prieštarauja viešajai tvarkai (?Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-173/2010](#)).
28. Nagrinėjamoje byloje nėra duomenų, ar apie taikos sutarties nuostatą, pagal kurią pareiškėja perėmė paskolą ir visas kitas skolas, susijusias su nurodytais nekilnojamojo turto objektais, buvo informuoti Lietuvoje esantys kreditoriai, jei tokių yra, ir kokia buvo jų pozicija šiuo klausimu. Todėl pareiškėja, prašydama pripažinti ir leisti vykdyti Liuksemburgo teisme patvirtintą taikos sutartį, turėtų pateikti šias aplinkybes patvirtinančius įrodymus arba tuo atveju, jeigu Lietuvoje kreditorių nėra, deklaruoti šią aplinkybę bylą iš naujo nagrinėsiančiam teismui. Nurodytoms aplinkybėms esant nenustatytoms, negalima spręsti, ar prašoma pripažinti ir leisti vykdyti taikos sutartis (ne)prieštarauja viešajai tvarkai.
29. Kasacinis teismas sprendžia teisės, o ne fakto klausimus. Dėl nurodytų argumentų skundžiama Lietuvos apeliacinio teismo nutartis naikinama, o byla dėl Liuksemburgo teismo patvirtintos taikos sutarties pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje perduodama nagrinėti iš naujo Lietuvos apeliaciam teismui.

30. Nagrinėdamas bylą iš naujo, teismas turėtų įvertinti, ar taikos sutartis neprieštaruja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai viešajai tvarkai, be kita ko, sudarydamas galimybę pareiškėjai pateikti įrodymus dėl Lietuvos Respublikoje esančių kreditorių, jei tokių yra, informavimo apie taikos sutartį ir jų pozicijos dėl šios taikos sutarties.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

31. Kasaciniame teisme patirta 19,88 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. gegužės 9 d. pažyma). Kasaciniam teismui nutarus perduoti bylą nagrinėti iš naujo Lietuvos apeliaciam teismui, šalių kasaciniame teisme turėtų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spręsti Lietuvos apeliaciam teismui kartu su kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymu ([CPK](#) 93, 98 straipsniai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. rugpjūčio 12 d. nutartį panaikinti ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti Lietuvos apeliaciam teismui. Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Danguolė Bublienė

Virgilijus Grabinskas

Gediminas Sagatys